

МІГРАЦІЯ ЯК ФАКТОР ПЛИННОСТІ КАДРІВ І ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

Дослідження стану трудової еміграції з України та трудової імміграції в Україну, визначення шляхів удосконалення державної міграційної політики ставить перед економічною наукою низку складних проблем, які потребують наукового осмислення та практичного вирішення. На фоні змін у структурі зайнятості трудових ресурсів спостерігаються особливо небезпечні тенденції, пов'язані з втратою кадрів галузями економіки, які забезпечують майбутній економічний розвиток України.

Вирішенням проблем, пов'язаних із переміщенням трудових ресурсів, трудовою міграцією в Україні займаються Б. Довжук, О. Павловська, О. Варецька, Т. Романюк, Т. Драгунова, О. Грیشнова, М. Стасюк, В. Крючковський, О. Заклекта, О. Таряник та інші.

За оцінками, у сучасному світі кількість мігрантів сягає 150 млн. осіб і щорічний приріст становить 2 %. Серед них – 5 % наших співвітчизників, які перебувають в Італії, Португалії, Греції, Польщі, Чехії, Росії. Такий відтік працездатного населення становить для України серйозну проблему. Людський капітал (освітній, трудовий, культурний, соціальний) – це головний український ресурс, проте й він швидко вичерпується. За даними Світового банку, Україна посідає 5-те місце в світі серед країн з найбільшою кількістю емігрантів. Україна посідає 11-те місце з імміграції. Враховуючи співвідношення чисельності імміграційних потоків в Україну та еміграційних потоків з України, можна впевнено стверджувати, що на сучасному етапі країна є державою-експортером робочої сили. Загалом можна зазначити, що на фоні скорочення загальної чисельності працездатних громадян, на яких припадатиме усе більше утриманців, знижуються їх продуктивні характеристики, а також падає зацікавленість у продуктивній праці [1]. Варто визнати, що на сьогодні остаточно не сформовано ефективного міграційного механізму, який би запобігав негативним проявам і водночас би підтримував позитивні тенденції цього процесу як на міжнародному, так і на державному рівнях.

За даними Держкомстату України розглянемо таблицю 1, що характеризує основні напрямки міграції населення у 2008-2009 рр. [2]. Слід відзначити, що на сьогоднішній день еміграція населення за кордон має деякі позитивні результати для економіки держави. Це обмін трудових потоків, що виходять з країни на грошові потоки.

Хоча громадяни-емігранти не беруть участь у створенні ВВП, але потоки валюти у країну стимулюють розвиток виробництва, розширюють потоки транспортних перевезень,

стимулюють розвиток малого бізнесу, сфери послуг, підвищують купівельну спроможність населення.

Таблиця 1

Міграція населення у січні-червні 2008-2009 рр.

	Усього, тис.	
	січень-червень 2009 р.	січень-червень 2008 р.
Усі потоки міграції		
число прибулих	240,9	286,9
число вибулих	233,5	279,2
міграційний приріст (скорочення)	7,4	7,7
Внутрішня міграція		
число прибулих	224,4	269,3
число вибулих	224,4	269,3
міграційний приріст (скорочення)	-	-
Зовнішня міграція		
число прибулих	16,5	17,6
число вибулих	9,1	9,9
міграційний приріст (скорочення)	7,4	7,7

При легальному переправленні коштів держава відрховує частку у вигляді податків. Необхідно відзначити, що недосконале законодавство у цій сфері, великі податки – усе це може призвести до заміни легальних грошових потоків на нелегальні. У цьому випадку держава буде зазнавати суттєвих збитків. Очевидно, і в найближчій перспективі Україну чекає доля країни—постачальника робочих рук на європейський і світовий ринок праці. Але і в цій якості вона може отримати низку економічних вигод: знизити рівень безробіття і пом'якшити таким чином соціальну напруженість у суспільстві; одержувати значну частину заробітної плати емігрантів, яку вони переказуватимуть на батьківщину, що поповнить валютний фонд країни (кошти, що пересилаються емігрантами на батьківщину, становлять, за різними оцінками, 25—30 млрд. дол. США); розроблені МОП рішення дають Україні право ставити питання про отримання компенсації за підготовку робочої сили від країн — можливих користувачів її трудових ресурсів. Крім того, міждержавні трудові міграції — важливий чинник надходження в країну нових технологій, досвіду роботи, перебудови професійної та кваліфікаційної структури зайнятості, швидкого й ефективного пристосування до умов світового ринку [3]. Отже, можна зробити висновок, що на міграцію населення впливають економічні, соціальні, культурні, політичні та екологічні фактори.

1. *Таряник О. Основні фактори, що впливають на трудову активність населення України // Україна: аспекти праці. – 2008. - №3. – ст. 42-50.*
2. *Статистичні дані наведено за даними сайту Держкомстат [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.*
3. *Економіка праці та соціально-трудова відносини: Навч. посібник / О.А. Грішнова. - К.: Знання, 2006.- 559 -565 с.*